

Til lovforslag nr. L 19

Folketinget 2011-12

Betænkning afgivet af Beskæftigelsesudvalget den 14. december 2011

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og flere andre love

(Forhøjelse af efterlønsalder, forkortelse af efterlønperiode og tilbagebetaling af efterlønsbidrag m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Beskæftigelsesministeren har stillet ændringsforslag nr. 2 og 4. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 21. november 2011 og var til 1. behandling den 25. november 2011. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Beskæftigelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 21. november 2011 sendte beskæftigelsesministeren de indkomne høringssvar, et notat herom og et ligestillingsnotat til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Forsikring & Pension og Rejsearbejdere.dk.

Beskæftigelsesministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Rejsearbejdere.dk mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 12 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af beskæftigelsesministeren stillede ændringsforslag.

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er tilfredse med, at regeringen ønsker at gennemføre tilbagetrækningsreformen, som VK-regeringen aftalte sammen de reformvillige partier i Folketinget i forsommeren 2011, og som nu gennemføres fuldstændig uændret af et meget bredt flertal i Folketinget.

Tilbagetrækningsreformen er god for Danmark, for danskerne og for dansk økonomi. Reformen er en nødvendig forudsætning for at skabe vækst og holdbarhed i dansk økonomi. Det er godt for Danmark, at regeringen på dette ene punkt udviser økonomisk ansvarlighed.

V, DF og KF konstaterer, at vi kan se frem til mange år med offentlige underskud, hvis vi ikke gør noget. Store offentlige underskud vil gøre Danmark sårbar over for udviklingen på de internationale finansmarkeder. Efter krisen vil kravene om sunde offentlige finanser uden tvivl være skærpet. Mange lande står i dag med nærmest uoverstigelige udfordringer, netop fordi de ikke handlede i tide.

Ydermere er reformen nødvendig for at give luft til investeringer i de dele af den offentlige sektor, hvor vi gerne vil være med til at investere – områder som sundhed og uddannelse vil i årene fremover kalde på nye ressourcer.

Endvidere er reformen helt afgørende i forhold til at sikre det nødvendige arbejdsudbud fremover. I dag er det kun omkring halvdelen af danskerne, der er i arbejde. Og fremover bliver det endnu færre – når fem i dag forlader arbejdsmarkedet, erstattes de af fire. Uden reformer bliver det svært for private virksomheder at få tilstrækkelig arbejdskraft, og det vil hæmme vækstmuligheder og dermed også grundlaget for

vores velstand og velfærd. Vi risikerer at mangle hænder til at pleje de syge og de ældre og til at undervise vores børn.

Ovenstående udfordringer var baggrunden for, at et flertal af reformpartier bestående af V, KF, DF og RV i foråret indgik aftalen om tilbagetrækningsreformen. V, DF og KF noterer sig med tilfredshed, at S-R-SF-regeringen nu gennemfører tilbagetrækningsreformen.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de af beskæftigelsesministeren stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlemmer af udvalget tager sammen med LO, FTF og andre fagforeninger skarp afstand fra lovforslaget. EL vurderer, at indholdet i L 19 er en reel afskaffelse af den efterløn, som vi kender i dag.

Forhøjelsen af efterlønsalderen fra 60 til 64 år, forkortelsen af efterlønperioden fra 5 til 3 år og den betydelige forhøjelse af pensionsmodregningen medfører tilsammen så store forringelser, at der kun er en amputeret rest tilbage af efterlønsordningen.

Da efterlønnen blev indført i 1979 var det i en tid med stor og stigende arbejdsløshed og stor ungdomsarbejdsløshed. Efterlønnen gav mulighed for, at ufaglærte og faglærte arbejdere og andre lønmodtagere kunne trække sig tilbage på en værdig måde, inden de var så nedslidte, at de ikke kunne få glæde af deres otium. Samtidig gav efterlønnen plads til, at mange unge kunne komme ind på arbejdsmarkedet.

I dag er vi i samme situation med stor og stigende arbejdsløshed og stor ungdomsarbejdsløshed. Men nu vælger man at gå den modsatte vej og øger arbejdsløsheden med 20.000-30.000 ældre, der ikke kan gå på efterløn, og med et stort antal unge og øvrige arbejdsløse, der ikke kan komme ind på arbejdsmarkedet, fordi de ældre ikke har mulighed for at trække sig tilbage.

Begundelsen for lovforslaget er, at udbuddet af arbejdskraft skal øges, da vi kommer til at mangle arbejdskraft. I en situation med stigende ledighed er det svært at få øje på det akutte behov for en tilbagetrækningsreform. Vi mangler flere job, men vi mangler ikke flere arbejdsløse. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at aftalen forventes at øge beskæftigelsen i 2020 med ca. 65.000 personer, men Det Økonomiske Råd har beregnet, at ledigheden vil være 25.000 personer højere med indførelsen af tilbagetrækningsreformen end uden. Det fremgår endvidere, at aftalen i 2020 forventes at styrke de offentlige finanser med 18 mia. kr. og øge BNP med knap 50 mia. kr. årligt. Men besparelserne på efterlønnen vil opvejes af øgede udgifter til dagpenge, kontanthjælp og førtidspension.

Hele tilbagetrækningsreformen er et skalkeskjul for, at man vil øge antallet af ledige, for at de kan trykke løn- og arbejdsforhold. På samme måde som fidusfirmaer med underbetalt arbejdskraft fra bl.a. Østeuropa lægger et uhyre hårdt pres på danske lønninger, så vil folk på kontanthjælp eller helt uden indtægt gøre det. Folk bliver sultne efter job og byder sig til langt under overenskomsterne. Det er den eneste måde, hvorpå regnestykket med, at flere i arbejdsløs-

hedskøen skaber flere arbejdspladser, kan gå op. En sådan nedadgående spiral vil ødelægge både det danske arbejdsmarked og vores velfærdssamfund.

Det er en meget stor del af den danske befolkning, der rammes af forslaget. I dag er mange faglærte og ufaglærte arbejdere og mennesker med psykisk stressende arbejde nedslidte i 50-års-alderen og kan lige akkurat holde ud, til de fylder 60 eller 62 og kan gå på efterløn. Det er samtidig de mennesker, der kom tidligst på arbejdsmarkedet, og som har haft det længste arbejdsliv. Mange vil ikke kunne blive på arbejdsmarkedet, til de er 64 år. Og hvis de holder ud, er de helt slidt ned og får ingen glæde af deres efterløns- og pensionisttilværelse. Disse mennesker bliver frataget muligheden for en værdig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Man foreslår seniorførtidspension som en løsning for de nedslidte arbejdere. Men virkeligheden er, at der er uendeligt få af dem, der i dag kan gå på efterløn, der vil opfylde betingelserne for at få seniorførtidspension, da der gælder nøjagtig de samme betingelser som til førtidspension, nemlig at man kun har en meget ringe arbejdsevne tilbage. Det fremgår også af bemærkningerne, hvor man anslår, at der vil være ca. 2.700 personer, der får seniorførtidspension.

Forslaget vil sammen med halveringen af dagpengeperioden medføre en markant stigning i de ældres ledighed. Mange vil have opbrugt deres dagpengeret, inden de når den høje efterlønsalder, og mange vil på grund af de store forringelser i efterlønnen fraskrive sig retten til efterløn og vælge at få deres indbetalte efterlønsbidrag udbetalt. Vi kan derfor frygte, at vi i løbet af få år ser et stort antal ældre, som er uden forsørgelsesgrundlag, og som er henvist til den lave kontanthjælp eller ingen indtægt. De må leve et liv i fattigdom, indtil de kan få folkepension som 67-årige. Det kan vi som samfund ikke være bekendt.

Ordningen med seniorjob kunne og burde være en løsning. Det forudsætter, at loven ændres således, at retten til seniorjob ikke skal være afhængig af efterlønsalderen, men at man fortsat bevarer retten til seniorjob fra det fyldte 55 år. Hvis der ikke sker ændringer i lov om seniorjob, er konsekvensen af tilbagetrækningsreformen, at seniorjobordningen er ændret med tilbagevirkende kraft for de 55-57-årige. De har i dag ret til seniorjob, men mister denne ret i 2012, fordi de har mere end 5 år til den forhøjede efterlønsalder.

Den store forhøjelse af pensionsmodregningen i efterlønnen – fra 60 til 80 pct. for opsatte pensioner og fra 50 til 64 pct. for løbende udbetalte pensioner og fjernelse af bundfradraget på 14.200 kr. – er helt urimelig, og det vil givet få mange til at forlade efterlønsordningen. Forslaget ophæver desuden progressionen i de gældende modregningsregler, fordi bundfradraget fjernes.

For de efterlønsmodtagere, der i dag helt kan undgå pensionsmodregningen ved at vente med at gå på efterløn, til de er 62 år, er der tale om en meget stor forringelse, da de gunstige vilkår for udskudt efterløn helt er fjernet, og da pensionsmodregningen er den samme for alle.

Det kan undre, at man kan finde 18 mia. kr. til skattefri udbetaling af efterlønsbidrag i 2012, når vi er i en situation, hvor der er 95 mia. kr. i underskud på statsbudgettet. Disse penge kunne anvendes meget bedre til at rette op på de man-

ge nedskæringer, der er sket under den forrige regering. Vi mangler også en fornuftig forklaring på, at udbetalingen skal være skattefri. Det er over 5 mia. kr., som staten bare forærer væk.

Dette lovforslag er et angreb på dem, der arbejder hårdt, når værdierne skal skabes i vort samfund. Det er dem, der har skabt grundlaget for de bedst stillede gode og lange liv, høje lønninger, høje pensioner, bedre uddannelser og lange otium. Det er arbejdsmænd og -kvinder. Det er håndværkere og folk med kortere uddannelser, der har et længere arbejdsliv, en lavere løn og også en lavere livsløn, højere risiko for arbejdsulykker, højere hyppighed af hjerte-karsygdomme og kræft og et kortere otium og et kortere liv generelt.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (EL):

1) Nr. 4 og 5 udgår, og i stedet indsættes:

»4. I § 74 j, stk. 2, ændres »§ 2, nr. 4, litra b-e« til: »§ 2, nr. 4, litra c-f«.

5. I § 74 j, stk. 6, udgår »og 10«.

01. § 74 j, stk. 10, ophæves.

Stk. 11 og 12 bliver herefter stk. 10 og 11.

02. I § 74 j, stk. 11, som bliver stk. 10, indsættes som 2. pkt.:

»Beskæftigelsesministeren fastsætter efter forhandling med Beskæftigelsesrådet nærmere regler om opgørelsen af arbejde efter stk. 9.«

[Pensionsfradrag og bundgrænse bevares]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

2) Efter nr. 15 indsættes som nye numre:

»03. I § 77, stk. 6, nr. 4, ændres »jf. § 75, stk. 3, 1. pkt.« til: »jf. § 75, stk. 2, 1. pkt.«

04. I § 77, stk. 6, nr. 5, ændres »jf. § 75, stk. 4« til: »jf. § 75, stk. 3«.

[Konsekvensændringer]

Af et *mindretal* (EL):

Til § 5

3) I *stk. 1* ændres datoen »1. januar 2012« til: »1. januar 2016«.

[Udskydelse af ikrafttræden]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 6

4) Efter *stk. 4* indsættes som nyt stykke:

»Stk. 5. §§ 79 og 81 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 5-8 bliver herefter stk. 6-9.

[Teknisk ændring]

Bemærkninger

Til nr. 1

Efter forslaget bevares de gældende regler i § 74 j i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. om fradrag i efterløn for pensionsordningen. Der foretages endvidere konsekvensændringer som følge af ændringer i pensionsbeskatningsloven og de ændringer, som ændringen af lovens § 74 j m.v. medfører.

Begrundelsen for tilbagetrækningsreformen er angiveligt at øge udbuddet af arbejdskraft. I lyset af den høje arbejdsløshed og krisens dybde og længde er der ingen grund til også at forringe vilkårene for den, der går på efterløn. Derfor foreslås de eksisterende regler for pensionsfradrag og bundgrænse bevaret. Vedtages ændringsforslaget, skal der foretages konsekvensrettelser i lovforslag nr. L 20 og L 21.

Til nr. 2

Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget i § 1, nr. 10, som ophæver den gældende § 75, stk. 2.

Til nr. 3

Begrundelsen for tilbagetrækningsreformen og den gradvise afvikling af efterlønnen er, at det angiveligt er nødvendigt at øge udbuddet af arbejdskraft, fordi vi i fremtiden får mangel på mennesker på arbejdsmarkedet. I lyset af den høje arbejdsløshed og krisens dybde og længde er dette ikke et aktuelt problem, hvorfor det foreslås at udskyde lovens ikrafttræden til 2016. Vedtages forslaget, vil de nødvendige konsekvensrettelser til lovforslaget blive udarbejdet mellem 2. og 3. behandling.

Til nr. 4

Der er tale om en teknisk ændring. I § 79 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. er opregnet de udbetalinger af ydelser, som a-kasserne får refusion fra staten for. Efter § 81 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. skal en a-kasse bl.a. indsende oplysninger til Beskæftigelsesministeriet, som er nødvendige for at beregne de udgifter, som a-kassen har afholdt efter lovens § 77 a om tilbagebetaling af efterlønsbidrag.

Det foreslås, at §§ 79 og 81 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. også finder anvendelse på tilbagebetaling af efterlønsbidrag efter lovforslagets § 6.

Ane Halsboe-Larsen (S) Bjarne Laustsen (S) Henrik Sass Larsen (S) Jan Johansen (S) Leif Lahn Jensen (S)

Lennart Damsbo-Andersen (S) fmd. Jacob Lund (S) Nadeem Farooq (RV) Andreas Steenberg (RV) Finn Sørensen (EL)

Eigil Andersen (SF) Özlem Sara Cekic (SF) Annette Vilhelmsen (SF) Christian Juhl (EL) Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Hans Andersen (V) Louise Schack Elholm (V) Claus Hjort Frederiksen (V) Jacob Jensen (V) Peter Juel Jensen (V)

Inger Støjberg (V) Ulla Tørnæs (V) Fatma Øktem (V) Bent Bøgsted (DF) nfm. Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

René Christensen (DF) Pia Adelsteen (DF) Joachim B. Olsen (LA) Mai Henriksen (KF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	44	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 19**Bilagsnr. Titel**

- 1 Høringssvar, høringsnotat og ligestillingsnotat, fra beskæftigelsesministeren
- 2 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 3 Henvendelse af 27/11-11 fra Forsikring & Pension
- 4 Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 5 Henvendelse af 6/12-11 fra Rejsearbejdere.dk
- 6 Ændringsforslag fra beskæftigelsesministeren
- 7 1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 19**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om, hvordan ordningen med seniorjob kommer til at fungere, når tilbagetrækningsreformen er trådt i kraft, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om kommentar til henvendelse af 27/11-11 fra Forsikring & Pension, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om kommentar til henvendelse af 6/12-11 fra Rejsearbejdere.dk, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om, at ændre lov om seniorjob således, at ingen 55-57-årige, der i dag har ret til seniorjob, mister denne ret, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm., om ministeren overvejer at ændre lov om seniorjob således, at alle, som mister dagpengeretten, efter at de er fyldt 55 år, får ret til seniorjob, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm., om ministeren har nogle forslag til at sikre beskæftigelse og forsørgelse for a-kassemedlemmer over 55 år, hvis dagpengeret er udløbet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om, hvilken begrundelse der er for, at det indbetalte efterlønsbidrag skal udbetales skattefrit, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om, hvad der er årsag til, at det indbetalte efterlønsbidrag skal udbetales kontant i stedet for at blive overført til de pågældendes pensionsordning i henhold til lovens § 77 a, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm., om der bliver iværksat en oplysningskampagne forud for tilbagebetalingen af efterlønsbidrag, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvilken begrundelse der er for at gennemføre en tilbagetrækningsreform, der har til formål at øge udbuddet af arbejdskraft, i en tid, hvor vi har ca. 180.000 arbejdsløse, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm. om, hvilken begrundelse der er for at fjerne bundfradraget på 14.200 kr. ved pensionsmodregning og samtidig markant forhøje modregningen fra 60 pct. til 80 pct. for opsatte pensioner samt forhøje modregningen af løbende pensioner fra 50 pct. til 64 pct., til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå